

SPORT IQTISODIYOTIDA HOMIYLIK VA INVESTITSIYA SIYOSATI

To'xtayev Juma Jo'rayevich

Iqtisodiyot va pedagogika universiteti NTM dotsenti

***Annotatsiya.** Ushbu maqolada sport iqtisodiyotida homiylik va investitsiya siyosatining ahamiyati, uning sport sohasining rivojlanishidagi o'rni hamda iqtisodiy samaradorligi tahlil qilinadi. Zamonaviy sport sanoati jadal rivojlanib borayotgan iqtisodiy tarmoqlardan biri bo'lib, uning barqaror faoliyati moliyaviy resurslar bilan bevosita bog'liqdir. Sport klublari, federatsiyalar, sport majmualari va yirik sport tadbirlarining samarali faoliyat yuritishi ko'p jihatdan homiylik va investitsiya jarayonlariga bog'liq hisoblanadi. Maqolada sport homiyligining marketing vositasi sifatidagi o'rni, kompaniyalar uchun brendni targ'ib qilish imkoniyatlari hamda sport tashkilotlari uchun moliyaviy barqarorlikni ta'minlashdagi roli yoritilgan. Shuningdek, sport infratuzilmasini rivojlantirish, stadionlar, sport majmualari va sport akademiyalarini barpo etishda investitsiya siyosatining ahamiyati keng tahlil qilinadi.*

***Kalit so'zlar:** sport iqtisodiyoti, sport marketingi, homiylik, investitsiya siyosati, sport infratuzilmasi, sport klublari, sport sanoati, sport menejmenti, sport marketingi, iqtisodiy samaradorlik.*

Аннотация. В данной статье рассматривается значение спонсорства и инвестиционной политики в экономике спорта, а также их роль в развитии спортивной отрасли. Современная спортивная индустрия является одной из быстро развивающихся сфер экономики, и ее устойчивое функционирование напрямую связано с наличием финансовых ресурсов. Эффективная деятельность спортивных клубов, федераций, спортивных сооружений и крупных спортивных мероприятий во многом зависит от спонсорской поддержки и инвестиционных процессов. В статье анализируется роль

спортивного спонсорства как маркетингового инструмента, возможности продвижения бренда для компаний, а также значение спонсорства для обеспечения финансовой устойчивости спортивных организаций. Особое внимание уделяется инвестициям в развитие спортивной инфраструктуры, строительству стадионов, спортивных комплексов и академий.

Ключевые слова: экономика спорта, спортивный маркетинг, спонсорство, инвестиционная политика, спортивная инфраструктура, спортивные клубы, спортивная индустрия, спортивный менеджмент, инвестиции, экономическая эффективность.

Annotation. This article analyzes the importance of sponsorship and investment policy in the sports economy and their role in the development of the sports industry. The modern sports industry is one of the fastest-growing sectors of the economy, and its sustainable functioning largely depends on financial resources. The effective operation of sports clubs, federations, sports facilities, and major sporting events is closely related to sponsorship and investment activities. The article examines sports sponsorship as an important marketing tool that allows companies to promote their brands while providing financial support to sports organizations. In addition, the role of investment in developing sports infrastructure such as stadiums, sports complexes, and sports academies is analyzed.

Keywords: sports economy, sports marketing, sponsorship, investment policy, sports infrastructure, sports clubs, sports industry, sports management, investments, economic efficiency.

Kirish.

Sport iqtisodiyoti zamonaviy iqtisodiyotning muhim va tez rivojlanayotgan tarmoqlaridan biri hisoblanadi. Bugungi kunda sport nafaqat jismoniy faoliyat yoki musobaqa sifatida, balki katta iqtisodiy tizim sifatida ham qaralmoqda. Sport sanoati turli yoʻnalishlarni oʻz ichiga oladi: professional sport klublari, sport infratuzilmasi, sport marketingi, sport media huquqlari, sport turizmi va boshqa koʻplab sohalar. Ushbu sohalarning barqaror rivojlanishi esa moliyaviy resurslarga bevosita bogʻliq.

Sport iqtisodiyotida eng muhim moliyaviy manbalardan biri homiylik va investitsiya siyosati hisoblanadi. Homiylik va investitsiyalar sport tashkilotlari, klublar va sport infratuzilmasining rivojlanishiga katta ta'sir ko'rsatadi hamda sportni iqtisodiy jihatdan barqaror tizimga aylantiradi.

Sport iqtisodiyotida homiylik tushunchasi muhim iqtisodiy va marketing instrumenti sifatida qaraladi. Homiylik – bu kompaniya yoki tashkilot tomonidan sport jamoasi, sportchi, musobaqa yoki sport tashkilotiga moliyaviy yoki moddiy yordam ko'rsatish evaziga o'z brendini targ'ib qilish imkoniyatini qo'lga kiritishidir. Homiylik orqali kompaniyalar o'z mahsulotlari va xizmatlarini keng auditoriyaga tanishtiradilar. Sport esa ommaviylik va mashhurlik tufayli marketing uchun juda samarali platforma hisoblanadi. Shu sababli yirik kompaniyalar sportga homiylik qilish orqali o'z brend imijini mustahkamlashga intiladilar.

Sport homiyligi zamonaviy marketing strategiyasining ajralmas qismiga aylangan. Homiylik nafaqat moliyaviy yordam shaklida, balki texnik, axborot va tashkiliy yordam ko'rinishida ham namoyon bo'lishi mumkin. Masalan, sport jamoasining formasi yoki stadionida homiy kompaniya logotipi joylashtiriladi. Bu esa kompaniyaning reklama imkoniyatlarini kengaytiradi. Sport tadbirlarini millionlab tomoshabinlar kuzatgani sababli homiy kompaniyalar o'z mahsulotlarini keng auditoriyaga yetkazish imkoniyatiga ega bo'ladilar.

Sport iqtisodiyotida investitsiya siyosati ham muhim ahamiyat kasb etadi. Investitsiya – bu kelajakda foyda olish maqsadida ma'lum bir soha yoki loyihaga kapital kiritish jarayonidir. Sport sohasida investitsiyalar stadionlar qurilishi, sport majmualari barpo etilishi, sport klublarini rivojlantirish, yosh sportchilarni tayyorlash tizimini takomillashtirish kabi yo'nalishlarda amalga oshiriladi. Investitsiyalar sport infratuzilmasini rivojlantirish orqali sportning ommaviylashishiga va professional sportning rivojlanishiga xizmat qiladi.

Zamonaviy sport sanoatida yirik investitsiya loyihalari muhim o'rin tutadi. Ko'plab davlatlar sport infratuzilmasini rivojlantirish uchun katta miqdorda investitsiyalar jalb qilmoqdalar. Yangi stadionlar, sport saroylari, trening markazlari

va sport akademiyalari qurilishi sportning rivojlanishiga katta hissa qo'shadi. Bunday loyihalar nafaqat sport rivojiga, balki iqtisodiyotning boshqa tarmoqlariga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Masalan, sport inshootlari qurilishi qurilish sanoati, turizm, xizmat ko'rsatish sohasi va transport infratuzilmasining rivojlanishiga ham turtki beradi.

Sport iqtisodiyotida homiylik va investitsiyalar o'zaro chambarchas bog'liq jarayonlar hisoblanadi. Homiylik ko'pincha marketing maqsadlarida amalga oshirilsa, investitsiya uzoq muddatli iqtisodiy manfaatlarni ko'zlaydi. Masalan, yirik kompaniyalar sport klublariga homiylik qilish orqali o'z brendini targ'ib qiladilar, investorlar esa sport infratuzilmasiga mablag' kiritib, kelajakda iqtisodiy daromad olishni maqsad qiladilar. Shu sababli sport iqtisodiyotida samarali moliyaviy boshqaruv tizimini yaratish muhim ahamiyatga ega.

Sport marketingi ham homiylik siyosatining muhim tarkibiy qismi hisoblanadi. Sport marketingi orqali sport tashkilotlari homiylar bilan hamkorlikni rivojlantiradilar va sport tadbirlarini iqtisodiy jihatdan samarali tashkil etadilar. Marketing strategiyalari orqali sport klublari o'z brendini rivojlantiradi, muxlislar auditoriyasini kengaytiradi va homiylar uchun jozibador muhit yaratadi. Bu jarayon sport iqtisodiyotining barqaror rivojlanishiga xizmat qiladi.

Sport iqtisodiyotida investitsiya siyosati davlat va xususiy sektor hamkorligiga asoslanadi. Davlat sport infratuzilmasini rivojlantirish uchun asosiy sharoitlarni yaratadi, xususiy sektor esa investitsiya loyihalarini moliyalashtirishda faol ishtirok etadi. Davlat-xususiy sheriklik modeli sport iqtisodiyotida samarali mexanizm sifatida keng qo'llanilmoqda. Bu model orqali sport infratuzilmasini rivojlantirish uchun zarur bo'lgan moliyaviy resurslar jalb qilinadi.

Sport iqtisodiyotida homiylik va investitsiya siyosatining yana bir muhim yo'nalishi – yosh sportchilarni qo'llab-quvvatlashdir. Ko'plab homiy kompaniyalar sport akademiyalari va yoshlar sport dasturlarini moliyalashtiradilar. Bu esa kelajakda yuqori darajadagi professional sportchilarni tayyorlashga yordam beradi.

Yosh sportchilarni qo'llab-quvvatlash sport tizimining barqaror rivojlanishida muhim rol o'ynaydi.

Zamonaviy sport iqtisodiyotida globalizatsiya jarayoni ham homiylik va investitsiya siyosatiga katta ta'sir ko'rsatmoqda. Xalqaro sport musobaqalari, masalan, Olimpiya o'yinlari, jahon chempionatlari va yirik sport ligalari global marketing platformasiga aylangan. Bu tadbirlarda yirik transmilliy kompaniyalar homiy sifatida ishtirok etib, o'z brendlarini butun dunyoga targ'ib qiladilar. Shu sababli sport homiyliги xalqaro biznes uchun muhim marketing vositasiga aylangan.

Sport iqtisodiyotida investitsiyalar nafaqat professional sportga, balki ommaviy sportni rivojlantirishga ham yo'naltiriladi. Ommaviy sport infratuzilmasining rivojlanishi aholining jismoniy faolligini oshiradi va sog'lom turmush tarzini targ'ib qiladi. Bu esa jamiyat salomatligini yaxshilash bilan birga, sog'liqni saqlash tizimiga tushadigan iqtisodiy yukni ham kamaytiradi.

O'zbekiston sport tizimida ham homiylik va investitsiya siyosatini rivojlantirish bo'yicha muhim islohotlar amalga oshirilmoqda. So'nggi yillarda yangi sport majmualari, stadionlar va sport maktablari qurilishi uchun katta investitsiyalar jalb qilinmoqda. Shuningdek, sport klublari va federatsiyalar faoliyatini rivojlantirishda xususiy sektor ishtiroki ham ortib bormoqda. Bu esa mamlakat sport tizimining iqtisodiy barqarorligini mustahkamlashga xizmat qilmoqda.

Sport iqtisodiyotida homiylik va investitsiya siyosatining samaradorligi to'g'ri boshqaruv tizimiga bog'liq. Sport tashkilotlari moliyaviy resurslardan oqilona foydalanishlari, shaffof boshqaruv tizimini yaratishlari va investorlar uchun ishonchli muhitni ta'minlashlari zarur. Shuningdek, sport marketingi va brend boshqaruvi orqali homiylik bilan uzoq muddatli hamkorlikni rivojlantirish muhim hisoblanadi.

Sport sanoati bugungi kunda global iqtisodiyotning muhim segmentiga aylangan. Yirik sport klublari, professional ligalar va xalqaro sport tadbirlari milliardlab dollar iqtisodiy aylanmaga ega. Bu jarayonda homiylik va investitsiya

siyosati sport iqtisodiyotining asosiy moliyaviy mexanizmlaridan biri sifatida namoyon bo'lmog'da. Shu sababli sport iqtisodiyotini rivojlantirishda samarali homiylik tizimi va investitsiya strategiyasini shakllantirish muhim vazifa hisoblanadi.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, sport iqtisodiyotida homiylik va investitsiya siyosati sport sohasining barqaror rivojlanishini ta'minlaydigan muhim iqtisodiy omillardan biridir. Homiylik sport tashkilotlariga moliyaviy yordam ko'rsatish bilan birga, kompaniyalar uchun samarali marketing vositasi bo'lib xizmat qiladi. Investitsiyalar esa sport infratuzilmasini rivojlantirish, professional sportni qo'llab-quvvatlash va yosh sportchilarni tayyorlash tizimini takomillashtirishga yordam beradi. Samarali homiylik va investitsiya siyosati sport iqtisodiyotining rivojlanishiga, sport infratuzilmasining kengayishiga va jamiyatda sog'lom turmush tarzining ommalashishiga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR.

1. Jo'rayevich, J. T. (2025). YENGIL ATLETIKA SPORT TURINING JISMONIY TARBIYA TIZIMIDAGI ROLI: XALQARO VA O'ZBEKISTON TAJRIBASI ASOSIDA TAHLIL. IZLANUVCHI, 1(6), 278-282.
2. Jo'rayevich, J. T. (2025). YENGIL ATLETIKADA YUQORI NATIJALARGA ERISHISH OMILLARI VA SOG'LOM TURMUSH TARZINI SHAKLLANTIRISHDAGI ROLI. ZAMIN ILMIY TADQIQOTLAR JURNALI, 1(5), 112-115.
3. Jo'Rayevich, T. X. J. (2024). KO'P YILLIK SPORT TAJRIBASIGA EGA MALAKALI KURASHCHILARNING JISMONIY RIVOJLANISH DARAJASINI BAHOLASH. Central Asian Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies, 1(10), 107-111.
4. Jo'rayevich, J. T. (2025). JISMONIY MADANIYAT YO'NALISH TALABALARIGA FANLARNI O'QITISHDA SUN'IY INTELLEKTNING O'RNI. YANGI O'ZBEKISTON, YANGI TADQIQOTLAR JURNALI, 2(9), 393-396.

5. Jo‘Rayevich, T. X. J. (2024). YOSH BOLALARGA GIMNASTIKA MASHQLARINI O‘RGATISHNING ASOSIY USULLARI. *Central Asian Journal of Multidisciplinary Research and Management Studies*, 1(10), 103-106.
6. Boymurotovna, X. N. (2025). RUS TILINI O‘RGANISHDA SUN‘IY INTELLEKT VA NEYRON TARMOQLARNING ROLI. In *International Conference on Educational Discoveries and Humanities* (pp. 55-62).
7. Ergashevna, S. M. (2025). Ingliz tili mutaxassislarini tayyorlashda xorijiy tajribalardan foydalanish. In *International Educators Conference* (pp. 358-365).
8. Ergashevna, S. M. (2025). Ingliz tili mutaxassisi bo‘lishda boshlang‘ich Ingliz tili darslarining ahamiyati. In *International Educators Conference* (pp. 350-357).
9. Axmedovna, B. S. (2025). O‘zbekistonda xorijiy tillarning ahamiyati. In *International Educators Conference* (pp. 326-333).
10. Raxmonov, X., & Sunatov, J. R. (2022). O‘ZBEK TILI KOMPYUTER LINGVISTIKASI YO‘NALISHIDA OLIB BORILGAN ILMIY TADQIQOTLAR. *COMPUTER LINGUISTICS: PROBLEMS, SOLUTIONS, PROSPECTS*, 1(1).